

VALÓS IDEJŰ SPEKTROSKÓPIAI MÉRÉSEK ÉS KEMOMETRIAI MÓDSZEREK ALKALMAZÁSA GYÓGYSZERKIOLDÓDÁS PREDIKCIÓJÁRA

Horváth Livia, Nagy Brigitta, Dr. Nagy Zsombor
Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem, Szerves Kémia és Technológia Tanszék
E-mail: horvath.livia@post.com

BEVEZETÉS

A világon évente több százmilliárd gyógyszer-tablettát gyártanak, melyek minőségének biztosítására a gyógyszer-gyártó cégek többsége statisztikai eszközöket alkalmaz. A gyártott tabletták minőségbiztosításának szempontjából nagy szükség lenne egy olyan megbízható, gyors és minden tablettát roncsolásmentesen átvizsgáló módszerre, amely beépíthető lenne egy folyamatos gyártósorba, akár automatizálva a minőségbiztosítást. Erre ad lehetőséget a Raman- és NIR-spektroszkópia¹, különböző kemometriai módszerekkel kapcsolva. Ezek segítségével lehetőség nyílik egy adott tablettá hatóanyagleadásának becslésére a felvett spektrumok alapján.

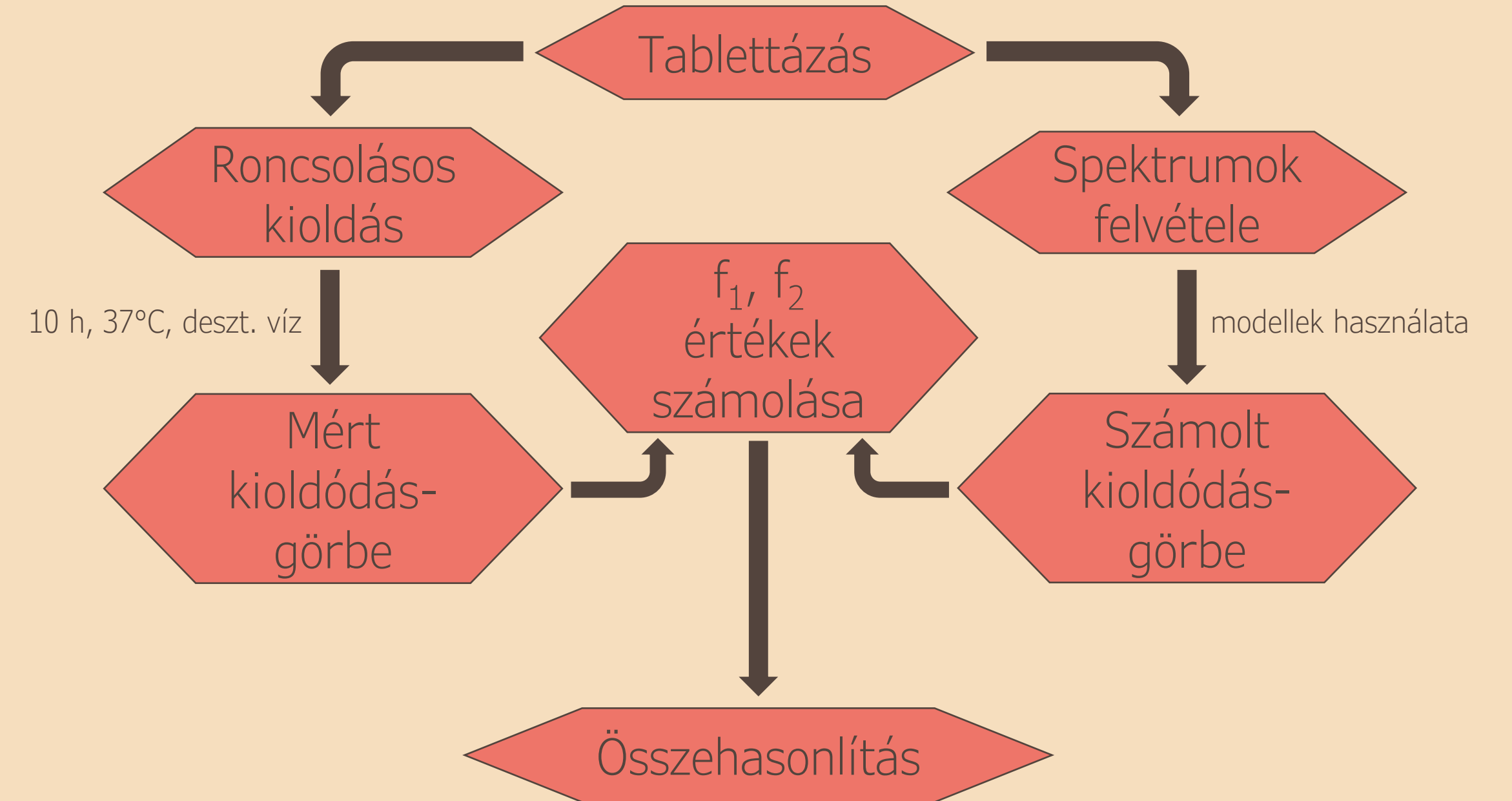
CÉLOK

Különböző beállítású tabletták kioldódásprofiljának becslése roncsolásmentesen, NIR- és Raman-spektrumok alapján.

- Négyféle kiértékelési módszer: direkt és indirekt PLS-regresszió, illetve válaszfelületek, mesterséges neurális hálók.
- Négyféle spektrum: reflexiós és transzmissziós NIR- és Raman spektrumok.
- Modellek építése, kibővítése², a módszerek széleskörű összehasonlítása.

KÍSÉRLETEK

Vizsgált modellrendszer: koffein hatóanyag (API), polietilén-oxid retardizáló szer (PEO), különböző préserők ➤ ²³ kísérlettel kibővítése

KIÉRTÉKELÉSI MÓDSZEREK

WEIBULL-PLS

/Weibull_PLS_NR, Weibull_PLS_NT, Weibull_PLS_RR, Weibull_PLS_RT/

$$F = F_{max} \cdot \left(1 - \exp\left[-\frac{t^\beta}{\alpha}\right]\right)$$

- F: kioldódás (%) adott t időpontban
- Három paraméter: α , β és F_{max}

Spektrumok felvétele

Adatelőkészítés

α , β és F_{max} becslése

Kioldódás-görbe

/Direkt_PLS_NR, Direkt_PLS_NT, Direkt_PLS_AF/

DIREKT-PLS

- A PLS modell a kioldódott hatóanyag mennyiségét (%) becsüli meg az egyes időpillanatokban.
- Összevont adatkészlet: minden spektrumot tartalmaz (AF).

Spektrumok felvétele

Adatelőkészítés

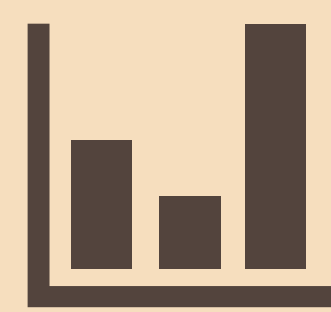
Kioldódás % számolása az egyes időpillanatokban

Kioldódás-görbe

RS-PLS

/RS_PLS_NR, RS_PLS_RR, RS_PLS_RT/

- A PLS-modellek API, PEO és préserőt jósolnak.
- Az API, PEO és préserőből válaszfelület segítségével α , β és F_{max} értékeket számolunk.

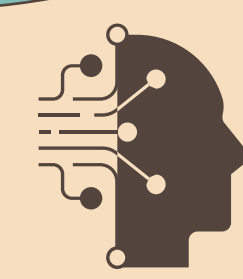
Spektrumok felvétele

Adatelőkészítés

API, PEO és a préserő becslése

α , β és F_{max} számolása

Kioldódás-görbe

/ANN_NR, ANN_NT, ANN_AF/

DIREKT-ANN

- A neurális háló a kioldódott hatóanyag mennyiségét (%) becsüli meg az egyes időpillanatokban, nemlineáris összefüggésekhez alkalmas.
- Összevont adatkészlet: minden spektrumot tartalmaz (AF).

Spektrumok felvétele

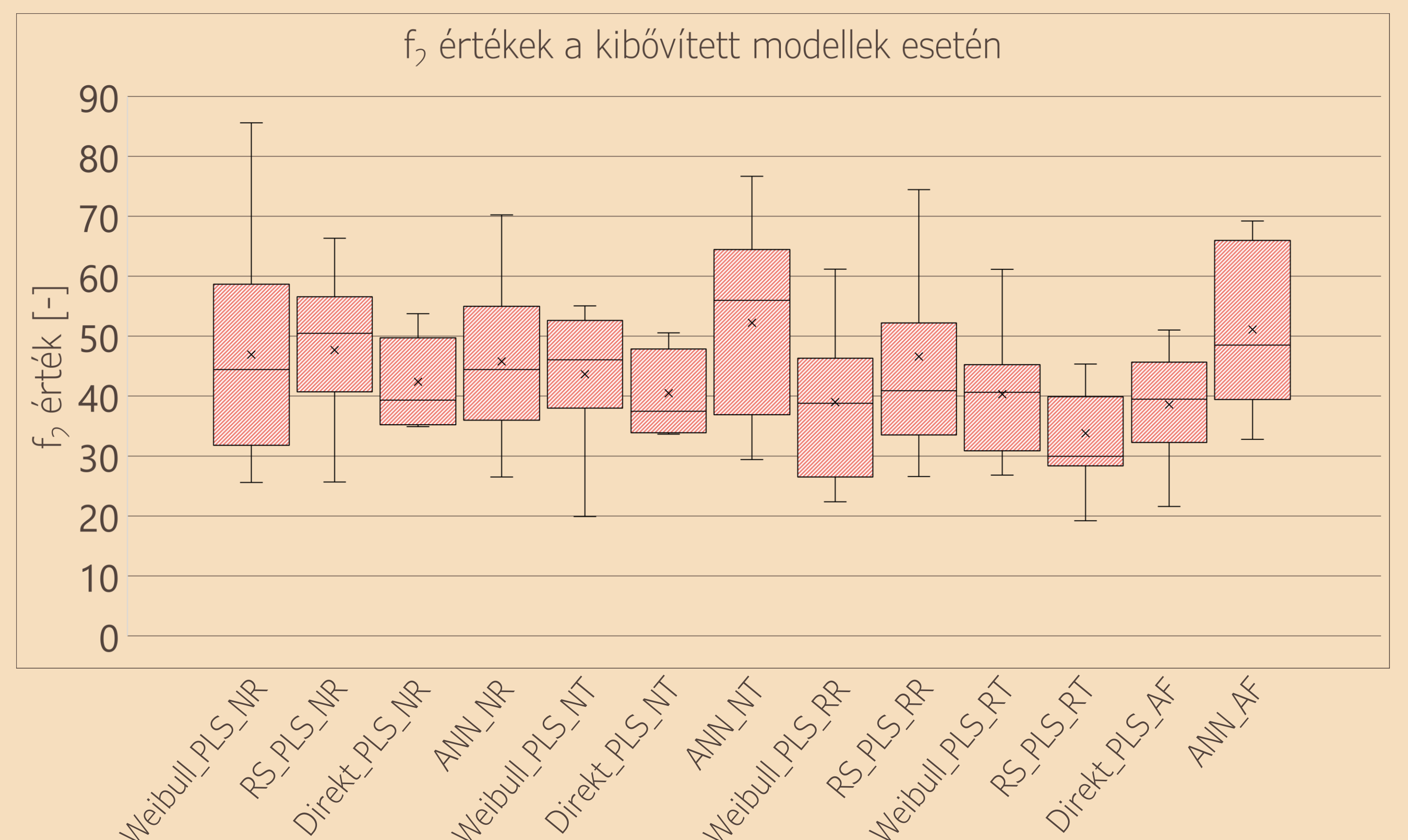
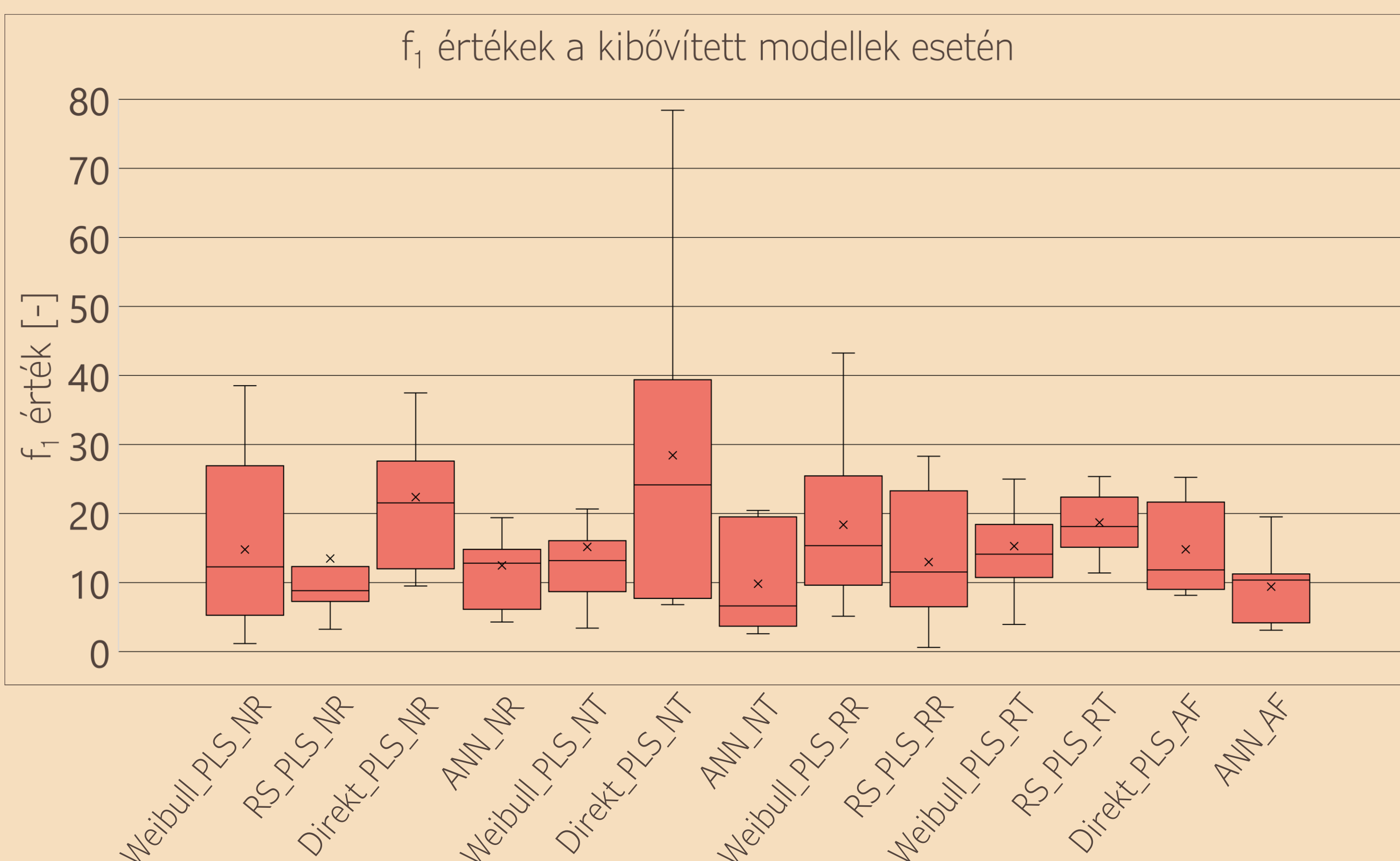
Adatelőkészítés

Kioldódás % számolása az egyes időpillanatokban

Kioldódás-görbe

EREDMÉNYEK

Az eredmények összehasonlítására az f_1 különbségi, és az f_2 hasonlósági faktort alkalmaztam³. Az f_1 érték minél kisebb, annál kevésbé különbözik a számolt görbe a mért görbétől, f_2 érték minél nagyobb, annál jobban hasonlít a számolt görbe a mért görbére.

KONKLÚZIÓK

- A legjobb spektrumfajtának a reflexiós NIR spektrumok adódtak.
  - Legkisebb f_1 , és legnagyobb f_2 értékek.
  - Legkisebb szórások.
- A legjobb modellnek az Adatfúziós neurális háló adódott.
  - Legkisebb f_1 , és legnagyobb f_2 értékek.
  - Legkisebb szórások.

Ezen módszerek gyorsasága és széleskörű alkalmazhatósága teret adhat arra, hogy minőségellenőrző rendszerek **beépíthetők legyenek a folyamatos gyártásba**, ezzel felgyorsítva az egész gyártási folyamatot. Visszacsatolós szabályozókörök segítségével pedig a **folyamatba való beavatkozásra** is lehetőség nyílik. A munkám során vizsgált számítási módszerek közül akár több módszer is alkalmas lehet direkt használatra, néhány pontosító kísérlet elvégzése után.

REFERENCIÁK

1. European Medicine Agency, "Guideline on Real Time Release Testing," 2012. Accessed: 11-Sep-2020. [Online]. Available: www.ema.europa.eu.
2. B. Nagy *et al.*, "Application of artificial neural networks for Process Analytical Technology-based dissolution testing," *Int. J. Pharm.*, vol. 567, Aug. 2019, doi: 10.1016/j.ijpharm.2019.118464.
3. V. P. Shah *et al.*, "FDA guidance for industry 1 dissolution testing of immediate release solid oral dosage forms," *Dissolution Technol.*, 1997, doi: 10.14227/DT040497P15.

KÖSZÖNETNYILVÁNÍTÁS

A munka a FIEK_16-1-2016-0007 számú projekt keretén belül a Nemzeti Kutatási Fejlesztési és Innovációs Alapból biztosított támogatással, a „Felsőoktatási és Ipari Együttműködési Központ – Kutatási infrastruktúra fejlesztése – FIEK_16” pályázati program finanszírozásában valósult meg.

